
Furesø Kommune

CVR-nr. 29 18 83 27

12. juni 2018

Revisionsberetning
af 12. juni 2018
vedrørende
årsregnskabet 2017

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	1
2.	Konklusion på den udførte revision	1
2.1	Den uafhængige revisors revisionspåtegning	1
2.2	Bemærkninger, der skal besvares over for tilsynsmyndigheden	1
2.2.1	Revisionsbemærkning på beskæftigelsesområdet vedrørende kontanthjælp	1
2.3	Opfølgning på afgivne revisionsberetninger og -bemærkninger	2
3.	Revisionens formål, udførelse og afrapportering	3
3.1	Formål og ansvar	3
3.2	Revisionens udførelse	3
3.2.1	Risikovurdering og revisionsstrategi	4
3.2.2	Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision som en integreret løbende proces	5
3.2.3	Drøftelse med ledelsen om besvigelser	5
3.3	Rapportering	5
4.	Den udførte revision	6
4.1	Revisionsplan	6
4.2	IT-sikkerhed	7
4.3	Økonomistyring	8
4.4	Overholdelse af konteringsregler	8
4.5	Bogføringsprocessen samt økonomisk ledelsestilsyn	8
4.6	Lønninger og vederlag	9
4.7	Områder med statsrefusion	9
4.7.1	Beskæftigelsesområdet	10
4.7.2	Socialområde	10
4.8	Områder i øvrigt med særlige rapporteringskrav	10
4.9	Revision af balancen	10
4.10	Vurdering af kommunens økonomiske udvikling	11
4.11	Juridisk-kritisk revision	11
4.11.1	Lov om kommunernes styrelse	12
4.11.2	Byrådet/fagudvalgenes beslutninger	12
4.11.3	Bevillingsregler	12
4.11.4	Låne- og deponeringsregler	12
4.12	Forvaltningsrevision	13
4.12.1	Indkøbsområdet	13
4.12.2	Forældrebetaling i dagpleje og daginstitutioner- forretningsgange for takstberetning og administration af fripladser	13
4.12.3	Gennemgang af budgetopfølgninger	14
4.12.4	Sparsommelighed	14
5.	Uafhængighed	14
5.1	Vores uafhængighed	14
5.2	Ledende revisionspartner(e)	15

5.3	Andre ydelser end lovpligtig revision	15
6.	Sammendrag af kommunikation	15
7.	Afslutning	15
8.	Bilag 1 – Påtegning, ledelsesnotater og afgivne erklæringer	16
8.1	Den uafhængige revisors revisionspåtegning	16
8.2	Oversigt over notater	20
8.3	Oversigt over reviderede og påtegnede opgørelser, erklæringer mv.	20
Bilag 2	Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af refusion eller tilskud fra Staten i regnskabsåret 2017	21
Bilag 3	Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriet, Børne- og Socialministeriet samt Udlændinge- og Integrationsministeriets områder - regnskabsåret 2017	21
Bilag 4	Revisionsberetning vedrørende ansvarsforhold, revisionens omfang og rapportering (Vilkår for revisionsopgaven)	21

1. Indledning

Vi har afsluttet revisionen af årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017.

Vi henviser til vores redegørelse om ansvar for aflæggelsen af årsregnskabet mv. samt revisionens udførelse og omfang i bilag 4 til denne beretning ”Revisionsberetning vedrørende ansvarsforhold, revisionens omfang og rapportering” (Vilkår for revisionsopgaven) af 12. juni 2018, siderne 1 – 5. Revisionen er udført i overensstemmelse med de deri beskrevne principper.

Implementeringen af den nye EU forordning 537/2014 medfører yderligere rapporteringskrav for revisors rapportering til Byrådet i forbindelse med den lovpligtige revision af virksomheder af interesse for offentligheden. Disse yderligere rapporteringskrav omfatter bl.a. en beskrivelse af karakteren, hyppigheden og omfanget af kommunikationen med ledelsen, en beskrivelse af omfanget af og tidsplanen for revisionen samt en bedømmelse af de vurderingsmetoder, der er anvendt for de forskellige poster i regnskabet. Vi har opfyldt nogle af disse yderligere rapporteringskrav i vores revisionsplan for året, der blev fremlagt for og drøftet med ledelsen på mødet den 5. oktober 2017. De resterende rapporteringskrav er opfyldt direkte i denne revisionsberetning.

Som følge af implementeringen i Danmark af den nye EU forordning omfatter revisionspåtegningen en beskrivelse af centrale forhold ved revisionen. Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved revisionen af regnskabet.

2. Konklusion på den udførte revision

2.1 Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold, og afgiver en revisionspåtegning uden forbehold. Der henvises til bilag 1, afsnit 8.1.

2.2 Bemærkninger, der skal besvares over for tilsynsmyndigheden

I henhold til bekendtgørelse om kommunernes budget, regnskab, revision mv. skal revisionen gøre bemærkninger, hvis den mener:

- at regnskabet ikke er rigtigt, eller at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis,
- at udførelsen af Byrådets og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen har givet anledning til en bemærkning på beskæftigelsesområdet vedrørende kontanthjælp, jf. Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og Lov om en aktiv Socialpolitik, som skal besvares over for tilsynsmyndigheden.

2.2.1 Revisionsbemærkning på beskæftigelsesområdet vedrørende kontanthjælp

Revisionen har konstateret, at ”Opgørelse over bruttoledighed” fra STAR viser, at der for Furesø Kommune igennem 2017/2018 har været faldende bruttoledighed. Seneste måling fra april 2018 viser også, at Furesø Kommunes bruttoledighed er på 2,6 %. Furesø ligger dermed i top 3 over kommuner i Hovedstadsområdet, som har lavest ledighed.

Revisionen har dog ved gennemgang af personsagerne på området vedrørende kontanthjælp konstateret fejl i 6 af de 6 gennemgåede sager, og det er vores vurdering, at der er tale om systematiske fejl.

De fejl der er konstateret ved revisionen er, manglende afgivelse af obligatoriske læse-, skrive- og regnetest, samt manglende tilbud om realkompetencevurdering. Herudover er der konstateret manglende rettidighed i forbindelse med afholdelse af samtaler, samt manglende rettidighed i godkendelse af CVer.

Kommunen har efterfølgende oplyst, at der generelt gives tilbud om læse-, skrive-, og regnetest, samt realkompetencevurdering, men dette har ikke været dokumenteret i de sager, som undergik revision.

Kommunen har ligeledes oplyst, at der opleves forbedringer i arbejdet med et nyt fagsystem, som ellers har skabt store tekniske udfordringer i forhold til korrekt registrering. Der indføres arbejdsgange, som skal sikre dokumentation og journalføring i de tilfælde, hvor flere tekniske udfordringer opstår.

2.3 Opfølgning på afgivne revisionsberetninger og -bemærkninger

Der er ikke afgivet revisionsbemærkninger vedrørende revisionen af årsregnskabet for 2016.

3. Revisionens formål, udførelse og afrapportering

3.1 Formål og ansvar

Revisionen har til formål at påse:

- at regnskab og årsberetning er rigtigt opstillet på grundlag af kommunens bogføring,
- at regnskab og årsberetning i sin helhed giver et retvisende billede af kommunens samlede økonomiske forvaltning,
- at de af Økonomi- og Indenrigsministeriet fastsatte regler for regnskabsaflæggelse er efterlevet,
- at der er en tilfredsstillende intern kontrol på væsentlige områder,
- at gældende love og forskrifter samt byrådets beslutninger bliver overholdt,
- at tilsynsmyndighedens godkendelse foreligger til disposition, hvor det er nødvendigt, og
- at byrådets og tilsynsmyndighedens afgørelser vedrørende eventuelle revisionsbemærkninger for tidligere år er iagttaget således, at disse forhold ikke giver anledning til yderligere bemærkninger.

Det er byrådets ansvar at godkende budgettet for det kommende år. Borgmesteren skal drage omsorg for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling, og at udgifter og indtægter bogføres i overensstemmelse med de af Økonomi- og Indenrigsministeriet og byrådets fastsatte regler.

Gennem regler godkendt af byrådet er der fastsat bestemmelser om tilrettelæggelsen af de administrative forhold.

Kommunens årsregnskab udarbejdes af administrationen og aflægges af økonomiudvalget til byrådets godkendelse. Ledelsen har ansvaret for, at årsregnskabet er i overensstemmelse med lovgivningens krav herom, og at forvaltningen foregår på en betryggende måde.

Den økonomiske forvaltning skal ske i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse. Dette gælder også form og indhold af årsregnskabet.

Det er ledelsens ansvar at tilrettelægge økonomistyringen på en måde, der er hensigtsmæssig efter kommunens forhold. Dette omfatter også ansvar for en tilrettelæggelse af forvaltningen, økonomistyringen og øvrige registreringer på en sådan måde, at det kan dokumenteres, at midlerne er anvendt i overensstemmelse med forudsætningerne, at de tilsigtede resultater opnås, samt at der sker en løbende overvågning og evaluering af økonomistyringen, rutiner og resultater i øvrigt.

Ansvaret for bogføring og formueforvaltning varetager borgmesteren og administrationen blandt andet gennem etablering af forretningsgange og interne kontroller, der skal sikre, at registreringerne dækker over gyldige transaktioner, og at registreringerne er fuldstændige og nøjagtige. Etablering af forretningsgange og interne kontroller sker endvidere med henblik på at forebygge og opdage eventuelle besvigelser i form af misbrug af kommunens aktiver og bevidste fejlinformationer i regnskabsrapporteringen.

3.2 Revisionens udførelse

Vores revision omfatter:

- *finansiel revision*, som består i at efterprøve om regnskabet er rigtigt, det vil sige uden væsentlige fejl og mangler,

- *juridisk-kritisk revision*, hvor vi vurderer, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger (bevillingskontrol), love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis,
- *økonomisk kritisk revision*, hvor formålet er at vurdere, om de enkelte afdelinger, institutioner og medarbejdere anvender de tildelte midler på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

Ved den *finansielle revision* er prioriteringen af opgaverne og revisionsområderne bestemt af vores vurdering af risikoen for at fejl opstår, kombineret med den betydning (væsentlighed) eventuelle fejl vil have. Disse vurderinger foretages dels i forbindelse med planlægningen af revisionsåret og dels som en løbende proces ud fra erfaringer indhentet ved den løbende revision af eksisterende forretningsgange og det interne tilsyns- og kontrolmiljø. I vurderingerne indgår også resultater og erfaringer, som indhentes via kommunens interne tilsyn. *Den juridisk-kritiske revision* på udvalgte områder indgår altid som en integreret del af den finansielle revision.

Ved den *økonomisk kritiske revision* vurderer vi på udvalgte områder, om opgaveløsningen sker i overensstemmelse med de opstillede mål, og om der administreres på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

I årets løb anvender vi systemrevision, som kombineres med substansrevision (analytisk og detailrevision) i større eller mindre omfang. Systemrevisionen har til formål at efterprøve, om de interne kontroller (forretningsgange) er hensigtsmæssigt og sikkert tilrettelagt og efterlevet. Ved mulige mangler eller manglende efterlevelse af forretningsgange, vil vi gøre kommunens ledelse opmærksom herpå.

Til den afsluttende revision anvender vi fortrinsvis substansrevision. Revisionen udføres i vid udstrækning ved regnskabsanalytiske undersøgelser, hvor det aflagte regnskab og regnskabsforklaringer gennemgås og vurderes i forhold til budgetterede og bevilgede beløb og de forudsætninger, som ligger til grund herfor. Endvidere indgår afstemninger og efterprøvelse af forvaltningens interne kontrolrutiner i forbindelse med årsafslutningen. Vi har anvendt udtræk fra kommunens økonomisystem til regnskabsanalytiske undersøgelser, stikprøveudtagninger og efterprøvelser af kontoplanrelationer vedrørende økonomiposteringer.

3.2.1 Risikovurdering og revisionsstrategi

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsstrategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte områder af betydning for årsregnskabet.

Baseret på vores drøftelser med ledelsen og vores kendskab til kommunens aktiviteter, kommuner generelt – og forhold i øvrigt, har vi i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen identificeret følgende væsentlige områder:

- It-sikkerhed
- Økonomistyring
- Interne kontroller
- Sociale- og beskæftigelsesmæssige områder

Revisionen giver således ikke en fuld sikkerhed for, at alle fejl og mangler opdages, men kun en høj grad af sikkerhed for at væsentlige fejl og mangler i forhold til regnskabets retvisende billede og overholdelse af love, regler mv. opdages.

3.2.2 Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision som en integreret løbende proces

Juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision omfatter på udvalgte områder en vurdering af, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis, samt en vurdering af om udførelsen af Byrådet og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Områderne i forhold til den udførte revision vil over en flerårig periode i henhold til de nye standarder for offentlig revision ("SOR") omfatte følgende inden for SOR 6 ("juridisk-kritisk revision") og SOR 7 (forvaltningsrevision):

SOR 6 - juridisk-kritisk revision

- a) Gennemførelsen af indkøb
- b) Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- c) Gennemførelsen af salg
- d) Myndigheders gebyropkrævning
- e) Afgørelser om tildeling af tilskud mv.
- f) Rettighedsbestemte overførsler

SOR 7 - forvaltningsrevision

- a) Aktivitets- og ressourcestyring
- b) Mål- og resultatstyring
- c) Styring af offentlige indkøb
- d) Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter
- e) Styring af offentlige tilskudsordninger

For at skabe det nødvendige revisionsbevis for regnskabet's rigtighed finder vi det nødvendigt at foretage og anvende forskellige analyser, nøgletal, udviklingstendenser, sammenligninger samt vurderinger af forretningsgange. Herved udføres automatisk revisionen som en integreret del af de normale revisionshandlinger. Revisionsresultaterne kan således nyttiggøres i en bredere sammenhæng.

Vurdering og efterprøvelse af forretningsgange er efter vores generelle opfattelse, sammen med vurdering af de kontrolmæssige aspekter, udtryk for en løbende vurdering af, om administration og sagsbehandling foregår på en hensigtsmæssig måde. Forslag til ændringer/justeringer af forretningsgange fremsættes og aftales oftest i den løbende dialog med og rapportering til de administrative ledelsesniveauer.

3.2.3 Drøftelse med ledelsen om besvigelser

Revisor skal i henhold til revisionsstandarderne forespørge ledelsen om, hvordan den øver tilsyn med de aktiviteter og procedurer, ledelsen har iværksat med henblik på at identificere og reagere på risikoen for væsentlige besvigelser i kommunen, samt hvilke interne kontroller ledelsen har implementeret for at forebygge sådanne risici.

Vi skal desuden forespørge ledelsen om, hvorvidt den har kendskab til faktiske besvigelser, der påvirker kommunen, eller om mistanker og beskyldninger herom.

Vi har som led heri med ledelsen drøftet de ledelses- og styringsprocesser, som kommunen har etableret med henblik på at opdage og forebygge besvigelser og fejl. Ledelsen har i denne forbindelse oplyst, at den ikke er bekendt med besvigelser eller mistanker og beskyldninger om besvigelser, som kunne have en væsentlig indflydelse på regnskabet.

3.3 Rapportering

Revisionens indhold og resultater rapporteres i forskellig detaljeringsgrad til henholdsvis det administrative og det politiske niveau.

Til det administrative niveau rapporteres løbende til de enkelte forvaltninger og institutioner. Det sker såvel mundtlig som skriftligt ved notater til ledelsen. Vi søger desuden gennem en konstruktiv løbende dialog med kommunens medarbejdere om konkrete og generelle problemstillinger at medvirke til at forebygge, at der opstår væsentlige fejl.

Rapportering til byrådet sker i form af beretninger. Eventuelle bemærkninger, som byrådet skal tage stilling til og besvare over for tilsynsmyndigheder, vil fremgå som bemærkninger i afsnittet "*Bemærkninger der skal besvares over for tilsynsmyndigheden*".

4. Den udførte revision

4.1 Revisionsplan

Vi har med kommunens ledelse drøftet det indledende omfang og tidsplanen for revisionen, som fremgår af vores revisionsplan for 2017 fremlagt på mødet den 5. oktober 2017. Revisionsplanen indeholder en beskrivelse af omfanget af vores revision, herunder en oversigt over væsentlige områder som vi har inkluderet i omfanget af revisionen baseret på risiko eller andre faktorer. Revisionsplanen indeholder desuden en beskrivelse af vores revisionsmetode samt den planlagte tilgang til revisionen. Revisionsplanen omfatter derudover vores væsentlighedsvurderinger.

Revisionen er udført i overensstemmelse med revisionsplanen for 2017. Der er ingen ændringer i den valgte revisionsstrategi sammenholdt med tidligere år.

Vi har som led i udformningen af vores revision fastsat væsentlighed og vurderet risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet. Vi har desuden undersøgt risikoen for, at ledelsen tilsidesætter interne kontroller og har bl.a. i den forbindelse overvejet, hvorvidt der har været tegn på manglende uvildighed, som eventuelt kan repræsentere en risiko for væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser.

Omfanget af revisionen er påvirket af vores brug af væsentlighed. En revision er udformet med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl. De betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Vi har på grundlag af vores faglige vurdering fastsat visse kvantitative grænser for væsentlighed, herunder overordnet væsentlighed for regnskabet som helhed, som anført i nedenstående tabel. Sammen med kvalitative overvejelser har dette hjulpet os med at fastsætte omfanget af vores revision samt arten, tidsplanlægningen og omfanget af vores revisions handlinger, og med at vurdere effekten af fejlinformationer, såvel enkeltvis som samlet, på regnskabet som helhed.

Overordnet væsentlighed for kommunen	DKK 24 mio. for beløb relateret til kommunens driftsopgørelse (resultatopgørelse). DKK 107 mio. for beløb relateret til kommunens balance uden effekt på driftsopgørelsen eller likviditetsmæssig effekt.
Hvordan vi har fastlagt det	1 % af kommunens indtægter fra skatter og generelle tilskud. 3 % af kommunens samlede aktivmasse

Begrundelse for anvendt væsentligheds-benchmark

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsplan og -strategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte områder af betydning for regnskabet som helhed.

Områder med højere risiko, det vil sige, hvor der er tale om væsentlig regnskabspraksis og/eller en betydelig grad af vurdering eller skøn, kræver specielle revisionsmæssige overvejelser på grund af karakteren af risikoen, det sandsynlige omfang af eventuelle fejloplysninger samt sandsynligheden for, at risikoen bliver til virkelighed.

Som led heri overvejer vi også såvel kvantitative som kvalitative faktorer i forbindelse med vores vurdering af væsentlighed. Vi vurderer også de parametre, der anvendes af regnskabsbrugerne til at fastslå det rigtige grundlag for en vurdering af væsentlighed.

Vi identificerer og vurderer risikoen for væsentlig fejlinformation på overordnet regnskabsniveau og i relation til klasser af transaktioner, saldi og oplysninger.

4.2 IT-sikkerhed

Som led i revisionen for vi foretaget en gennemgang af de generelle it-kontroller for 2017.

På baggrund af den foretagne revision er det vores samlede vurdering, at de generelle it-kontroller hos Furesø Kommune, der udføres af kommunens egne ansatte, isoleret set er på et *meget tilfredsstillende niveau*.

Vores samlede vurdering af de generelle it-kontroller hos Furesø Kommune er dog på et *tilfredsstillende niveau*, som følge af forholdene hos IT-Forsyningen I/S (vurderet ud fra følgende skala: Ikke-tilfredsstillende, acceptabel, tilfredsstillende og meget tilfredsstillende).

Det er vores vurdering, at det interne kontrolmiljø hos kommunen, som følge af de konstaterede forhold hos IT-forsyningen, fortsat på enkelte væsentlige områder bør styrkes, før de generelle it-kontroller kan anses for fuldt ud tilstrækkelige og effektive.

Særligt vedrørende de generelle it-kontroller hos IT-Forsyningen I/S bør kommunen fortsat have et øget fokus. Det fremgår af revisionserklæringen af 16. april 2018 fra IT-Forsyningen I/S, at der tages forbehold på fire områder, hvor kontrollerne ikke har været tilstrækkelige. Dette omfatter bl.a.:

- opsætning af logs og overvågning ej afstemt med de deltagende kommuner, da der ikke er fastsat retningslinjer for niveauet af logning.
- opfølgning på logs er ikke funktionsadskilt
- manglende procedurer for sikring af identifikation og overholdelse af relevante bestemmelser, regulering og kontraktlige forpligtelser. Der er i løbet af 2017 udarbejdet retningslinjer hos IT Forsyningen til sikring heraf, der dog ikke har været gældende i hele 2017.
- manglende kontrol som sikrer at informationssikkerhed er implementeret og drives i overensstemmelse med organisationens politikker og procedurer

IT-Forsyningen har ifølge det oplyste iværksat tiltag til udbedring heraf. De anførte forhold skal udbedres af IT-Forsyningen, men vi anbefaler at kommunen fortsat har dialog herom for at sikre at relevant opfølgning bliver foretaget.

Vi er opmærksomme på, at kommunen for 2017 ikke vil modtage en revisionserklæring fra KMD på KMD OPUS. Kommunen skal sikre sig, at der er et tilstrækkeligt kontrolmiljø i relation til KMD OPUS. Det anbefales derfor, at kommunen udfører de nødvendige kompenserende procedurer, herunder bl.a. gennemgang af brugere med udvidede rettigheder fra KMD samt test af nye versioner til KMD OPUS.

Som følge af Furesø Kommunes afhængighed af et robust it-kontrolmiljø anbefaler vi endvidere, at ledelsen kontinuerligt har opmærksomhed på cybersikkerhed til sikring af, at Furesø Kommune kan imødegå de fortsat stigende trusler fra cyberkriminalitet samt imødekomme de øgede regulatoriske krav og forventninger fra kunder og andre interessenter.

4.3 Økonomistyring

Vi har gennemgået kommunens beskrivelser for økonomisk styring og herunder vurderet, om disse fortsat beskriver rammen og reglerne for, hvordan kommunens økonomistyring og tilrettelagte arbejdsgange mv. udøves i praksis.

Det er vores vurdering, at de overordnede rammer for en hensigtsmæssig økonomistyring er til stede. Det er endvidere vores opfattelse, at der anvendes gode og relevante styringsredskaber og it-værktøjer til den økonomiske styring af områderne.

4.4 Overholdelse af konteringsregler

Budget- og regnskabssystemet indeholder reglerne om den kommunale kontoplan. Kommunens konteringspraksis er således afgørende for målingen af udgifternes størrelse og art, herunder på enkeltområder, samt for korrekt hjemtagelse af statsrefusion, momsrefusion mv.

Det er vores opfattelse, at kommunens kontoopsætning og konteringspraksis er i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystemets regler herfor.

4.5 Bogføringsprocessen samt økonomisk ledelsestilsyn

De grundlæggende regler for den elektroniske bilagsbehandling og bogføring i kommunen skal fremgå af kommunens principper for økonomistyring samt i bilag dertil. Endvidere forudsættes beskrevet, hvorledes det økonomiske ledelsestilsyn skal være udført og dokumenteret.

Som en del af det generelle kontrolmiljø i kommunen har kommunen etableret flere løbende kontroller herunder budgetkontrol, intern revision og ledelsestilsyn.

Furesø Kommune har implementeret nye forretningsgange vedrørende godkendelse af bilag (ledelsestilsyn). Den nye forretningsgang er rettet i august 2017 og udleveret til lederne der siden da har skulle benytte de nye regler i praksis. Tidligere fremgik af reglerne, at der skulle udføres bilagskontrol på minimum 3% eller som minimum 3 bilag pr. måned.

Ifølge de nye retningslinjer skal bilagskontrollen foretages af den budgetansvarlige pr. profitcenter én gang pr. kvartal på minimum 3% eller minimum 3 bilag.

Vi har stikprøvevis gennemgået og testet forretningsgangene vedrørende bilagsbehandling og interne kontroller i forbindelse med ledelsestilsynet i Furesø Kommune, herunder gennemgang af godkendelse af bilag.

Vores revision har vist, at retningslinjer for bilagsgodkendelse ikke i alle tilfælde følges, idet der ikke er foretaget den krævede bilagsgodkendelse. Vi vil følge op på forholdet i løbet af 2018.

Konklusion

Kommunen har i 2017 implementeret nye retningslinjer vedrørende bilagskontrol. Der er dog ikke fra økonomiafdelingen fulgt op på hvorledes gældende kontroller er udført for de enkelte centre.

Vi skal derfor anbefale, at kommunen følger op på om de enkelte centre og budgetansvarlige udfører kontrollen i henhold til de nye retningslinjer således, at det sikres at alle budgetansvarlige udfører bilagskontrol i henhold til gældende retningslinjer.

Endvidere anbefaler vi, at der løbende tages stilling niveauet for det samlede kontrolmiljø og om det er tilstrækkelige dækkende for kommunens aktiviteter, hvor ledelsestilsyn, budgetopfølgning og intern revision er væsentlige elementer heri. Dette skal naturligvis foretages ud fra en væsentligheds- og risikobetraktning.

4.6 Lønninger og vederlag

Vi har gennemgået processen for lønområdet for at påse, at den er hensigtsmæssig og betryggende i kontrolmæssig henseende. Vi definerer lønprocessen som oprettelse og ændring af lønmodtager, dagpengerefusioner samt sikring af at den udbetalte løn er korrekt.

Vi har stikprøvevist testet personalesager med det formål at efterprøve, om gældende regler og overenskomster i forbindelse med lønudbetaling efterleves. Udsnippet af sager er fordelt på forskellige overenskomstområder. Herudover har vi gennemgået aflønning til politikere og den daglige ledelse.

Ud over revision af personsager har vi ved vores revision hovedsageligt lagt vægt på gennemgang af procedurer samt forretningsgange gældende for lønområdet.

Det er generelt vores opfattelse, at der er tilrettelagt gode og betryggende rutiner for lønadministrationen.

4.7 Områder med statsrefusion

Der er særlige krav til revisionen af områder med statsrefusion samt for rapportering til ressortministerierne herom. Dette fremgår blandt andet af bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsafleggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og Undervisningsministeriets ressortområder.

Med dette udgangspunkt har vi revideret alle væsentlige områder, som er omfattet af statsrefusion og tilskud, jf. bilag 2 - 3 til denne beretning "Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af de sociale, beskæftigelses- og sundhedsmæssige områder, der er omfattet af ordninger om refusion eller tilskud fra Staten vedrørende regnskabsåret 2017", samt "oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriet, Børne- og Socialministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriets områder - regnskabsåret 2017".

4.7.1 Beskæftigelsesområdet

På baggrund af de samlede resultater af revisionen, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration af de områder, som varetages i Jobcentret og Ydelsescentret, og som har relation til de beskæftigelsesmæssige områder i Furesø Kommune, som helhed har været varetaget på en hensigtsmæssig og betryggende måde i regnskabsåret 2017.

Dog har vores gennemgang givet anledning til at afgive en revisionsbemærkning på området vedr. kontanthjælp, jf. afsnit 2.2.1 og bilag 2.

4.7.2 Socialområde

På baggrund af de samlede resultater af vores revision af de gennemgåede områder på de specialiserede områder i Center for Børn og Voksne, er det vores vurdering, at sagsbehandlingen og den daglige administration som helhed varetages på en hensigtsmæssig og betryggende måde, ligesom det er vores vurdering, at man som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger for dette område.

Revisionen har ikke givet anledning til særlige anbefalinger på baggrund af observationer ved den udførte revision.

4.8 Områder i øvrigt med særlige rapporteringskrav

Vi har foretaget en revision af et antal specialopgørelser og indberetninger, hvortil knytter sig en række krav til revisionens udførelse og rapportering.

Der henvises til bilag 1 – ”Påtegning, ledelsesnotater og afgivne erklæringer”, samt bilag 2 – ”Redegørelse til Ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af refusion eller tilskud fra Staten i regnskabsåret 2017”.

4.9 Revision af balancen

En meget væsentlig forudsætning for korrekt regnskabsaflæggelse er, at samtlige statuskonti er afstemt inden regnskabet lukkes. Herved sikres det, at årets status, drift, refusion og anlæg mv. bliver retvisende, idet eventuelle fejlregistrerede beløb, manglende refusionsanmeldelser mv. bliver bogført i det korrekte regnskabsår.

Formålet med revisionen af statusafstemninger er at skabe sikkerhed for:

- at alle statuskonti er undergivet afstemning,
- at der udøves ledelsestilsyn med afstemning,
- at saldoen på kontiene kan specificeres og dokumenteres,
- at der kun henstår poster på status ultimo, som er valide, dvs. at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for tilstedeværelse og værdisætning af såvel aktiver som forpligtelser,
- at der ikke henstår poster på status, som burde have været overført til regnskabsopgørelsen,
- at der ikke henstår poster af ældre dato, hvor der burde have været taget stilling til afskrivning, samt
- at der er sikret fuldstændighed i registreringerne i forhold til eksternt dokumentationsmateriale.

Revisionens gennemgang har omfattet et udvalg af konti inden for de af Økonomi- og Indenrigsministeriet udmeldte obligatoriske opdelinger af aktiver og passiver.

Vi har som led i vores revision påset, at der i kommunens endelige årsregnskab er foretaget korrekt værdiregulering af kapitalandele i forsyningsselskaberne under de finansielle anlægsaktiver, og at egenkapitalen tilsvarende er reguleret.

4.10 Vurdering af kommunens økonomiske udvikling

Vi har overordnet vurderet kommunens økonomiske udvikling i perioden fra 2014 til 2017.

I forhold til den økonomiske politik har vi opstillet nedenstående nøgletal:

(DKK mio.)	2014	2015	2016	2017
Resultat af ordinær drift	-125,6	- 51,1	-134,1	-112,1
Skattefinansierede anlægsudgifter, netto	68,0	65,4	173,7	144,6
Skattefinansieret resultat	-57,6	14,3	39,6	32,5
Afdrag på lån	79,1	81,0	85,7	96,4
Låneoptagelse	-7,0	-11,0	-50,1	-36,4
Resultat efter afdrag og låneoptagelse(underskud)	14,5	84,3	75,2	92,5
Kassebeholdningen ultimo	278,9	195,7	159,1	162,5
Gennemsnitlig likviditet	384,0	355,0	304,0	276,0
Gennemsnitlig likviditet pr. indbygger (DKK)	9.977	9.734	7.581	6.788
Gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i alle kommuner (DKK)	4.919	5.225	5.436	6.098
Langfristet gæld pr. indbygger (DKK)	74.636	71.539	67.725	66.154

(*) Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal

I den finansielle strategi for Furesø Kommune fremgår der bl.a. nedenstående målsætninger:

- overskud på ordinær drift skal minimum kunne dække afdrag på kommunens langsigtede gæld,
- gennemsnitlig likviditet skal over årene udgøre DKK 80 mio. eller DKK 2.000 pr. indbygger.

Det fremgår af tabellen, at Furesø Kommune overholder målsætningen om, at overskuddet på den ordinære drift, som minimum skal dække afdrag på kommunens langfristede gæld.

Gennemsnitlig likviditet udgør DKK 276 mio. Målsætningen er dermed opfyldt.

4.11 Juridisk-kritisk revision

Som led i den udførte juridisk-kritiske revision har vi set på områderne:

- Lov om kommunernes styrelse
- Byrådet/fagudvalgenes beslutninger
- Bevillingsregler
- Låne- og deponeringsregler
- Politikker- og medarbejderbeskatning (se afsnit 4.6)

4.11.1 Lov om kommunernes styrelse

Lov om kommunernes styrelse fastsætter regler for byrådet og udvalgenes varetagelse af kommunens anliggender, den økonomiske forvaltning mv.

Vi har ved gennemlæsning af byrådet beslutningsprotokol samt visse punkter i udvalgenes beslutningsprotokol kontrolleret overholdelse af den kommunale styrelseslov. Vi har endvidere i forbindelse med vores revision eksempelvis stikprøvevis kontrolleret vederlag til byrådet.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

4.11.2 Byrådet/fagudvalgenes beslutninger

I forbindelse med vores revision, eksempelvis lønrevision, årsrevision og forvaltningsrevision har vi stikprøvevis kontrolleret, at beslutninger fra byrådet, økonomiudvalg og de stående udvalg er overholdt.

Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

4.11.3 Bevillingsregler

I den kommunale styrelseslovs § 40 fastslås det, at *bevillingsmyndigheden er hos byrådet*. Samtidig præciseres det, at foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, ikke må iværksættes før byrådet har meddelt den fornødne bevilling.

Af kommentarerne til bestemmelsen kan der forekomme undtagelser i forbindelse med lovhjemlede ændringer og/eller poster, hvor kommunen ikke kan nægte borgeren en given service, og hvor det samtidig kan være vanskeligt at forudsige aktivitetsniveauet på budgettidspunktet (såkaldte kalkulatoriske poster).

Bevillingerne er overholdt på alle bevillingsområder med undtagelse af følgende område:

	<u>DKK</u>
▪ Beskæftigelse – og Erhvervsudvalget	1,9 mio.

Vi kan af bemærkningerne til bevillingsoverskridelserne i regnskabet side 36 se, at det er kommunens opfattelse, at de konstaterede bevillingsoverskridelser kan henføres til lovhjemlede meraktiviteter (kalkulatoriske), hvor det ikke har været muligt at få afgivet tillægsbevilling inden regnskabsårets udløb.

Det fremgår af opgørelsen over Beskæftigelse – og Erhvervsudvalget, at overskridelsen vedrører kontantydelse.

Ud over ovenstående, har gennemgangen ikke givet anledning til bemærkninger.

4.11.4 Låne- og deponeringsregler

Furesø kommunen har i 2017 optaget lån for i alt DKK 36,4 mio. Vi har gennemgået kommunens opgørelse af låneberettigede beløb, der kan henføres til anlægsaktiviteter.

Lånebekendtgørelsens regler vurderes overholdt. Gennemgangen har ikke givet anledning til bemærkninger.

4.12 Forvaltningsrevision

4.12.1 Indkøbsområdet

Ifølge Furesø Kommunes Udbuds- og indkøbsstrategi er det overordnede formål at sikre, at borgerne får den bedst mulige service og kvalitet for pengene. Det afgørende er, at opgaven løses på de mest fordelagtige betingelser ved en samlet vurdering af kvalitet, service, miljø og pris – dvs. bedst og billigst.

Vi har undersøgt, hvordan kommunens indkøb af varer og tjenesteydelser er tilrettelagt i forhold til den vedtagne indkøbsstrategi i kommunen, således at kommunen opnår den bedst mulige pris og kvalitet med anvendelse af færrest mulige ressourcer.

Vi har gennemført interview med Udbuds- og Indkøbsfunktionen og vi har bl.a. undersøgt, hvordan der arbejdes med udbud, og hvordan det sikres, at indkøbsaftalerne implementeres og anvendes i organisationen. Endvidere har vi undersøgt, hvordan kommunen anvender systemerne til understøtning af en effektiv indkøbsproces.

Furesø kommune er medlem af indkøbsfællesskab Nordsjælland (IN), bestående af 13 kommuner. Formålet med dette indkøbsfællesskab er via større fælles udbud at opnå bedre priser samt sikre en fremtidig god kvalitet til sikring af den kommunale opgaveløsning.

Kommunen benytter endvidere SKI (Statens og Kommunernes Indkøbsservice), hvor det er relevant og gevinstrealiserende.

Udover ovenstående aftaler bruges også indkøbsfællesskabet ”SPAR 5” omfattende øvrige kommuner som Gentofte, Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk, Frederiksberg og Ruderdal Kommune.

Furesø Kommune foretager selv analyser vedrørende de indgåede aftaler og brugen heraf via analyseværktøjer i ”TrueLink”, som anvendes til bl.a. at kontrollere om der er opnået alle potentielle besparelser.

Vi har udvalgt følgende 2 udbud til revision:

- Udbud af visiteret kørsel
- Udbud af sundhedsvikarer

Vores gennemgang af disse 2 udbud har ikke givet anledning til bemærkninger.

Konklusion

Kommunen har en aktuel indkøbsstrategi, og der er ledelsesmæssigt sat fokus på indkøbsområdet.

Ud fra vores gennemgange af arbejdsprocesser mv. på indkøbsområdet er det vores opfattelse, at der er gode procedurer og forretningsgange for indkøb, og at Furesø kommune generelt vurderer sparsommelighedsaspektet i forbindelse med de enkelte opgaveløsninger.

4.12.2 Forældrebetaling i dagpleje og daginstitutioner- forretningsgange for takstberetning og administration af fripladser

Vi har gennemgået og efterprøvet forretningsgangen for takstberegning på dagtilbudsområdet.

Vi har endvidere gennemgået forretningsgangen for administration af økonomiske fripladser efter dagtilbudsloven, herunder ansøgning, bevilling og efterreguleringer.

Vi har konstateret, at der ikke sker regulering af skattetekniske fradrag i forbindelse med beregning af fripladser for selvstændige erhvervsdrivende. Skattetekniske fradrag omfatter eksempelvis forhøjede afskrivninger, nedskrivninger og henlæggelser. Vi anbefaler, at det vurderes om der skal foretages regulering af de skattetekniske fradrag.

Det er i øvrigt vores opfattelse, at de gennemgåede forretningsgange på området overordnet er tilrettelagt hensigtsmæssigt og betryggende.

4.12.3 Gennemgang af budgetopfølgninger

Vi har gennemgået forretningsgangen for udarbejdelse og godkendelse af budgetopfølgninger, som skal gennemgås og endelig godkendes af Byrådet. Ifølge ”principper for økonomistyring” skal der udarbejdes tre budgetopfølgninger i årets løb.

Vi har udvalgt budgetopfølgning nr. 2 pr. 30. juni 2017, hvor vi har påset, at der er tilpas med beskrivelser af budgetmæssige forhold og tilretninger af budgettet der danner grundlag for det forventede årsregnskab 2017.

Det er yderligere påset, at dette har været forelagt og godkendt af Byrådet.

Vores gennemgang af budgetopfølgninger har ikke givet anledning til bemærkninger.

4.12.4 Sparsommelighed

Sparsommelighedsaspektet er udtryk for, hvorvidt kommunen anvender relevante ressourcer til løsningen af de kommunale opgaver, og hvorvidt kommunen fremskaffer disse efter en afvejning af pris og kvalitet.

Udover at have specielt fokus på udgifter til indkøb vurderer vi løbende, i forbindelse med vores revisionsgennemgang af de enkelte områder, hvorvidt sparsommelighedsaspektet har været med i overvejelserne omkring den kommunale opgaveløsning.

Vores vurdering sker på baggrund af en bred gennemgang, som dækker fra vedtagne politikker, bilagsgennemgang, vurdering af forretningsgange og opfyldelse heraf, anvendelse af personaleressourcer mv.

Ud fra vores gennemgange af arbejdsprocesser i enkelte centre, budget- og budgetopfølgningsprocedurer samt bilagsgennemgang er det vores vurdering, at Furesø Kommune generelt vurderer sparsommelighedsaspektet i forbindelse med de enkelte opgaveløsninger.

5. Uafhængighed

5.1 Vores uafhængighed

PwC er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de etiske krav, der er relevante for vores revision af regnskabet i Danmark. Vi har desuden opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til IESBA's Etiske regler.

PwC har omfattende systemer til sikring og overvågning af, at PwC's uafhængighedspolitik overholdes, både for PwC som helhed og for de enkelte medarbejdere. PwC's uafhængighedspolitik og -systemer omfatter bl.a. et centralt, internationalt register over værdipapirer underlagt begrænsninger som følge af, at PwC udfører erklæringsydelser for de pågældende kunder. Endvidere har PwC implementeret et internationalt forespørgsels- og godkendelsessystem, der er tilrettelagt med henblik på at sikre, at ydelser til revisionskunder gennemgås og godkendes af den ledende revisionspartner for at sikre, at vi kan og må påtage os at

udføre disse ydelser. PwC har endvidere en politik for indhentelse af uafhængighedserklæringer fra vores partnere og medarbejdere, der deltager i erklæringsopgaver.

5.2 Ledende revisionspartner(e)

Følgende partner er omfattet af begrebet ledende revisionspartnere i henhold til EU's revisorforordning:

- Jesper Møller Langvad

5.3 Andre ydelser end lovpligtig revision

Siden afgivelsen af vores revisionsberetning 15. juni 2017 har PwC ikke leveret andre ydelser end lovpligtig revision til kommunen.

6. Sammendrag af kommunikation

Vores deltagelse i møder og anden kommunikation som led i revisionen fremgår overordnet af revisionsplanen.

Vi har bl.a. i forbindelse med revisionen deltaget i møder med ledelsen og administrationen den 5. oktober 2017, 6. juni 2018 og 12. juni 2018. På disse møder har vi drøftet planlægningen og forløbet af samt konklusionen på revisionen.

Derudover er der i løbet af revision afgivet en række notater. Der henvises til afsnit 8.2.

7. Afslutning

I forbindelse med revisionens afslutning indhenter vi ledelses underskrift på en regnskaberklæring omhandlende regnskabsaflæggelsen og fuldstændigheden af såvel regnskabsmaterialet som øvrige informationer, der kan have indvirkning på regnskabet.

I henhold til EU's revisorforordning skal vi oplyse, at vi har modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om.

København, den 12. juni 2018

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Jesper Møller Langvad
statsautoriseret revisor

8. Bilag 1 – Påtegning, ledelsesnotater og afgivne erklæringer

8.1 Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til Byrådet i Furesø Kommune

Revisionspåtegning på regnskabet

Konklusion

Det er vores opfattelse, at regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget og regnskabsvæsen, revision mv.

Vi har revideret regnskabet for Furesø Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017, der omfatter siderne 3-67, herunder anvendte regnskabsprincipper, regnskabsopgørelse, balance og noter med følgende hovedtal:

Resultat af ordinær drift	overskud	DKK	-112,1 mio.
Resultat af det skattefinansierede område	underskud	DKK	32,5 mio.
Aktiver i alt		DKK	3.390,0 mio.
Egenkapital i alt (positiv)		DKK	130,7 mio.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af kommunen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
Sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter De sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter vedrører bl.a. dagpenge til forsikrede ledige, løntilskud til personer i fleksjob, sygedagpenge, seniorjob, hjælp til flygtninge, botilbud, ophold på døgninstitutioner mv. Ud fra vores professionelle vurdering er	Vi gennemgik og testede væsentlige forretningsgange og relevante interne kontroller på områder med statsrefusion på det sociale- og beskæftigelsesmæssige område samt gennemførte revision af et antal personsager til afdækning af, om der sker en korrekt udbetaling af sociale ydelser med refusion. Vi udførte vores handlinger i henhold til bekendtgørelse nr. 1617 af 15. december 2016 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæg-

revisionen af området for de sociale- og beskæftigelsesmæssige udgifter med statsrefusion, det revisionsområde med størst betydning for den finansielle revision, da der er væsentlige udgifter på dette område, som refunderes af Staten. Kommunen er ansvarlig for tilrettelæggelse af forretningsgange og interne kontroller, som sikrer korrekt sagsbehandling af borgernes rettigheder til ydelser, herunder at der udbetales korrekte ydelser, som kan helt eller delvis refunderes af Staten i henhold til gældende love og regler. Vi fokuserede på området, da reglerne på området er komplekse og kræver, at ledelsen i kommunen fastlægger retningslinjer for forretningsgange og sagsbehandling samt overvåger at disse bliver fulgt.

gelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder (revisionsbekendtgørelsen).

De detaljerede resultater af vores revision, som ikke har betydning for konklusionen på regnskabet, afrapporteres til kommunen i revisionsberetning af 12. juni 2018 i bilag 2 – 3 inkl. tværministerielle oversigter til Ministerierne Beskæftigelsesministeriet, Børne og Socialministeriet samt Udlændinge og Integrationsministeriet.

Fremhævelse af forhold vedrørende revisionen

Kommunen har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. medtaget det af Byrådet godkendte årsbudget for 2017 som sammenligningstal i årsregnskabet for 2017. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere kommunens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere kommunen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed. Det er ikke en garanti for, at en revision der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision, og de yderligere krav der er gældende i Danmark samt standarder for offentlig revision, idet revisionen udføres på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådanne findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarder for offentlig revision, idet revisionen udføres

på grundlag af kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv., foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- *Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandling som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.*
- *Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol.*
- *Tager vi stilling til om den regnskabspraksis, der er anvendt af ledelsen er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.*
- *Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om kommunens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at kommunen ikke længere kan fortsætte driften.*

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Andre Oplysninger end årsregnskabet og revisors erklæring herom

Ledelsen er ansvarlig for Andre Oplysninger. Andre Oplysninger omfatter de øvrige oplysninger i "Årsregnskab 2017", der ikke er omfattet af vores revision jf. konklusionsafsnittet ovenfor.

Vores konklusion om årsregnskabet dækker ikke Andre Oplysninger, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om disse.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse Andre Oplysninger og i den forbindelse overveje, om Andre Oplysninger er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation. Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i Andre Oplysninger, skal vi rapportere om dette forhold.

Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Yderligere oplysninger krævet i henhold til "bekendtgørelse om kommunal og regional revision"

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsberetning til Byrådet.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelse som omhandlet i bekendtgørelse om kommunal og regional revision.

Vi blev første gang valgt som revisor for kommunen fra og med den 1. januar 2012 for regnskabsåret 2012-2017. Efter en udbudsrunde er vi genvalgt i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 7 år frem til og med regnskabsåret 2025.

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af regnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

8.2 Oversigt over notater

I forbindelse med vores revision har vi afgivet følgende ledelsesnotater/rapporter:

- Notat vedrørende lønrevision af 23. januar 2018
- Notat vedrørende den løbende revision af 5. februar 2018
- Notat til Center for Børn og Voksne af 19. februar 2018
- Notat for Beskæftigelsesområdet af 30. april 2018
- IT-notat af 18. april 2018

8.3 Oversigt over reviderede og påtænkte opgørelser, erklæringer mv.

Vi har revideret og afgivet erklæringer vedrørende følgende:

Tilskuds- og projektregnskaber:

- Projektregnskab vedrørende "Døgnrytme",
- Projektregnskab vedrørende "den regionale uddannelsespulje",
- Projektregnskab vedrørende "klippekortmodel",
- Projektregnskab vedrørende "tidlig opsporing",
- Projektregnskab vedrørende "lokale køkkener på landets plejecentre",
- Projektregnskab vedrørende "jobrotation",
- Projektregnskab vedrørende "værdighedsmidlerne"

Øvrige erklæringer:

- Erklæring om kommunens indberetning, jf. bekendtgørelse nr. 1212 af 14. oktober 2010,
- Erklæring om ombygning af køkken på plejecenter Lillevang,
- Påtegning af FVU 1. kvartal
- Påtegning af modtaget refusion vedr. boliglån 2. kvartal,
- Påtegning af Indsatsplanlægning 2012-2016,
- Erklæring om EGU 2017
- Påtegning af momsrefusionsopgørelse for 2017
- Erklæring om statsrefusion, 2017
- Erklæring om refusion af integrationsydelse, 2017

Bilag 2 Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af refusion eller tilskud fra Staten i regnskabsåret 2017

Der henvises til særskilt dokument.

Bilag 3 Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriet, Børne- og Socialministeriet samt Udlændinge- og Integrationsministeriets områder - regnskabsåret 2017

Der henvises til særskilt dokument.

Bilag 4 Revisionsberetning vedrørende ansvarsforhold, revisionens omfang og rapportering (Vilkår for revisionsopgaven)

Der henvises til særskilt dokument.